

HOTĂRÎREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA
cu privire la aprobarea Programului Național de Atenuare a Sărăciei

Nr.564 din 14.06.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.70-72/649 din 22.06.2000

* * *

Abrogat: 19.08.2005

[Hotărîrea Guvernului nr.851 din 15.08.2005](#)

Guvernul Republicii Moldova HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Programul Național de Atenuare a Sărăciei, conform anexei nr.1;
Lista actelor legislative și normative necesare pentru realizarea
măsurilor Programului Național de Atenuare a Sărăciei pentru anii
2000-2001, conform anexei nr.2;

Măsurile organizatorice pentru realizarea Programului Național de
Atenuare a Sărăciei pentru anii 2000-2003, conform anexei nr.3;
Componența nominală a Consiliului de coordonare a realizării
Programului Național de Atenuare a Sărăciei, conform anexei nr.4.

2. Ministerele, departamentele și autoritățile administrației
publice locale vor asigura realizarea, în termenele stabilite, a
prevederilor sus-numitului program.

3. Ministerul Economiei și Reformelor:

va asigura organizarea, în primul semestru al anului 2000, a
monitoringului bunăstării populației și al cauzelor generatoare de
sărăcie;

În comun cu ministerele, departamentele și instituțiile științifice
interesate, vor continua activitatea de elaborare și implementare a
metodologiei de analiză a sărăciei și a procedeeleor noi de determinare a
acesteia;

În comun cu Ministerul Afacerilor Externe, vor iniția negocieri cu
reprezentanțele organismelor financiare internaționale și ambasadetele
țărilor străine, acreditate în Republica Moldova, în vederea
implementării unor proiecte, cu atragerea investițiilor străine, întru
realizarea prevederilor Programului Național de Atenuare a Sărăciei;

În comun cu Ministerul Finanțelor, vor analiza utilizarea resurselor
financiare destinate atenuării sărăciei.

4. Ministerul Finanțelor, în comun cu ministerele interesate, vor
crea un grup de lucru responsabil de formularea propunerilor privind
asigurarea financiară a măsurilor și activităților expuse în sus-numitul
program la elaborarea proiectului de buget (de stat, local și al
asigurărilor sociale de stat) pentru anul viitor.

5. Ministerul Economiei și Reformelor, în comun cu ministerele
interesate și organele administrației publice locale, vor examina anual
mersul realizării Programului Național de Atenuare a Sărăciei, informînd
Guvernul în termen de pînă la 1 martie a anului următor.

6. Departamentul Analize Statistice și Sociologice va prezenta
datele statistice privind nivelul sărăciei în țară, utilizînd cercetarea
bugetelor gospodăriilor casnice, în formă de buletin statistic
trimestrial.

Prim-ministru
al Republicii Moldova Dumitru BRAGHIȘ

Contrasemnată:
Viceprim-ministru,
ministru economiei și reformelor Andrei Cucu
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei Valerian Revenco
Ministrul finanțelor Mihail Manoli

Chişinău, 14 iunie 2000.

Nr. 464.

Anexa nr. 1
la Hotărîrea Guvernului
Republicii Moldova
nr. 564 din 14 iunie 2000

PROGRAMUL NAȚIONAL DE ATENUARE A SĂRĂCIEI

INTRODUCERE

Tranziția la relațiile de piață, însoțită de declinul economic, a acutizat situația socială a populației, generînd scăderea nivelului ei de trai. Creșterea bruscă a numărului de oameni nevoiași necesită adoptarea unor măsuri, menite să protejeze păturile socialmente vulnerabile ale populației în această perioadă de timp.

La fundamentarea direcțiilor principale ale Programului național de atenuare a sărăciei (în continuare - Programul) s-au luat în considerare experiența altor țări privind reducerea amplitudinii și profunzimii sărăciei, specificul manifestării sărăciei și consecințele acesteia în diversele grupuri sociale ale populației, precum și posibilitățile economice și financiare ale statului.

Prezentul Program este elaborat în concordanță cu Programul de activitate a Guvernului Republicii Moldova și determină obiectivele, sarcinile, etapele principale, precum și măsurile concrete pentru atenuarea sărăciei în țară. Cele mai importante obiective ale Programului sînt: formarea sistemului de standarde sociale minime de stat și implementarea lor; realizarea programului complex de creare și păstrare a locurilor de muncă; reformarea sistemului de protecție socială a populației nevoiașe; lichidarea și neadmiterea în continuare a datoriilor la plata salariului, pensiilor și indemnizațiilor. În procesul promovării acestor măsuri accentul principal va fi pus pe valorificarea eficientă a mijloacelor alocate pentru activitățile de diminuare a sărăciei în țară, intensificarea susținerii sociale cu adresă directă a persoanelor nevoiașe, atragerea pe scară largă a surselor financiare extrabugetare.

1. Amploarea și profunzimea sărăciei în Republica Moldova

Prima estimare a sărăciei în Republica Moldova a fost efectuată în anul 1997 de către Departamentul Statisticii cu susținerea financiară și tehnică din partea Băncii Mondiale și a Programului de Dezvoltare al ONU prin folosirea rezultatelor cercetărilor bugetelor gospodăriilor casnice. Evidențierea tendințelor specifice sărăciei ca fenomen social, determinarea și evaluarea cantitativă a caracteristicilor ei în cadrul diverselor pături sociale ale populației s-a efectuat pe baza Metodologiei generale de analiză a nivelului sărăciei în Republica Moldova, principiile căreia au fost aprobate la ședința Comisiei republicane pentru negocieri colective.

Conform metodologiei adoptate, sărăcia se identifică cu ajutorul indicatorului minimului de existență, cuantumul căruia a fost stabilit la nivelul de 233,1 lei pe lună. Însă, din cauza situației economice dificile, această valoare a minimului de existență nu a putut fi utilizată pentru stabilirea categoriilor de persoane, care au nevoie de asistență socială primordială, deoarece în acest scop ar fi fost necesare alocări de la stat în volum de circa 3 mlrd. lei anual.

Pentru analiză s-a folosit pragul de sărăcie, stabilit într-un anumit raport cu minimul de existență. La evidențierea și analiza bugetelor familiilor, care sînt afectate în cea mai mare măsură de sărăcie și au nevoie de asistență socială, s-a considerat rațional de a

aplica nivelul pragului sărăciei egal cu 30% din cuantumul minimului de existență, ceea ce în expresie bănească constituie 70 lei pe lună.

Rezultatele reflectate în Program au fost actualizate în anul 1999 bazându-se pe datele cercetărilor bugetelor gospodăriilor casnice.

Conform investigațiilor, în Republica Moldova sărăcia s-a extins considerabil în anul 1999. Venitul global al 79,3% din populația cuprinsă în acțiunea de studiere a bugetelor familiale nu a atins nivelul minimului de existență, iar numărul celor mai sărace persoane, al căror venit lunar global era mai mic de 70 lei, a constituit 20,7%, adică, practic, fiecare al cincilea om se află în stare de sărăcie extremă.

În republică predomină sărăcia curentă (imposibilitatea temporară de a se autoasigura), în comparație cu sărăcia constantă, caracteristică persoanelor fără domiciliu sau cu comportament asocial (alcoolicii, narcomanii).

Sărăcia este dominantă mai mult în zonele rurale decât în cele urbane sau 64,5% din cele mai anevoiașe.

Situația se agravează din cauza distribuirii veniturilor în defavoarea familiilor celor mai nevoiașe în raport cu pragul sărăciei.

Veniturile de care dispun familiile aflate sub pragul sărăciei sînt în medie cu 40% mai mic decât nivelul de referință. Această cifră a fost utilizată în scopul evaluării obiective a sărăciei și a servit drept bază pentru determinarea volumului de mijloace necesare realizării în practică a politicii de protecție socială a populației nevoiașe. Conform calculelor efectuate, eradicarea sărăciei prin majorarea veniturilor familiilor (cu nivelul de trai sub pragul sărăciei) pînă la 70 lei pe lună pentru un membru al familiei va necesita alocări în mărime de 228 mil. lei anual, ceea ce constituie 2,6% din PIB.

Analiza rezultatelor cercetărilor privind starea bugetelor gospodăriilor casnice a scos în evidență grupurile sociale ale populației, care sînt cel mai mult amenințate de sărăcie. Acestea sînt:

Familiile cu mulți copii ce reprezintă grupul social cel mai numeros, predispus mai mult ca oricare altul la sărăcie. Dintre toți membrii gospodăriilor casnice sînt foarte săraci: cei din familiile cu patru și mai mulți copii - 29,5%, din familiile cu trei copii - 24,7%, din familiile cu un singur copil - 21,6% și din familiile care nu au copii - 16,9%.

Familiile incomplete. Din gospodăriile casnice ce constituie familii incomplete (de regulă, o mamă ce își educă copiii fără contribuția bărbatului) 17,3%, adică fiecare a patra, se află sub pragul sărăciei.

Familiile tinere. Riscul gospodăriilor casnice de a nimeri în numărul celor sărace crește odată cu apariția în familiile tinere a copiilor. Din totalul gospodăriilor celor mai sărace, conduse de oameni tineri în vîrstă de pînă la 30 de ani, cele care nu au copii constituie 4,3%, pe cînd gospodăriile casnice cu un singur copil alcătuiesc 66,7%, iar cele cu doi copii - 21,7%.

Șomerii. 33,1% din numărul total al șomerilor investigați se află în stare de sărăcie extremă.

Invalizii. Existența invalizilor incapabili de muncă înrăutățește starea materială a familiilor. Concomitent, gradul de invaliditate agravează starea lor de sărăcie. Dacă din numărul total al invalizilor 23,6% sau fiecare al patrulea sînt foarte săraci, această stare este caracteristică pentru 26,8 % sau, practic, pentru fiecare al treilea invalid de gradul I.

Pensionarii. Ca nivel al bunăstării, această categorie de populație se deosebește mult de celelalte grupuri sociale. Din numărul total al pensionarilor, 21,3%, adică fiecare al cincilea, sînt foarte săraci. O mare importanță au condițiile concrete de viață ale pensionarului, în special posibilitatea de a-și continua activitatea de muncă după atingerea vîrstei de pensionare și obținerea, pe lîngă pensie, a salariului, deținerea unui sector de pămînt și capacitatea de a-l prelucra, adică starea lui de sănătate etc.

Lucrătorii din sectorul agricol au venituri mai mici decât celelalte grupuri social-economice. Dintre agricultorii și fermierii anchetati, 22,9% și, respectiv, 20,2% sînt extrem de săraci.

În ultimii ani a scăzut accesibilitatea populației la serviciile social-culturale. Ramurile din infrastructura socială întîmpină dificultăți financiare substanțiale, deși cheltuielile pentru întretinerea lor cresc an de an tot mai mult. Cauza principală rezidă în faptul că aici reformele sînt promovate foarte lent.

În domeniul ocrotirii sănătății se produce o majorare esențială a prețurilor la medicamente, se extinde sfera de prestare a serviciilor cu plată, ceea ce face ca tratamentul multor boli să fie inaccesibil pentru o mare parte din populație. O consecință a acestei situații este faptul că 60% din cazurile de deces și 30% din decesele infantile se înregistrează la domiciliu.

S-a redus numărul copiilor, care frecventează instituțiile preșcolare. Sînt pregătiți pentru școală doar 55% din numărul total al copiilor în vîrstă de 5-6 ani. S-au înrăutățit condițiile de întretinere a copiilor în instituțiile preșcolare, din alimentația lor lipsesc produsele biologice valoroase. Din cauza stării materiale precare, în sistemul învățămîntului a crescut esențial nivelul abandonului școlar, copiii neavînd măcar studii medii incomplete (9 clase).

2. Sărăcia și ineficiența sistemului actual de protecție socială a populației

În republică lipsește un tip specializat de protecție socială a populației nevoiașe. Aceste funcții revin într-o anumită măsură sistemului actual de protecție socială a populației, care le exercită prin intermediul instituțiilor Casei Naționale de Asigurări Sociale, ce ocupă locul central în acest sistem, și cele ale Fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației, întreprinderilor și organizațiilor cu diferite forme de proprietate. Finanțarea măsurilor de protecție socială a populației se efectuează din contul bugetului (de stat și unităților administrativ-teritoriale), al mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și al mijloacelor de care dispun întreprinderile și organizațiile.

Sistemul de protecție socială asigură cetățenii cu pensii garantate de stat, efectuează plata indemnizațiilor pentru familiile puțin asigurate cu mulți copii și pentru șomeri, acordă facilități sub formă de reduceri de preț la medicamente, la călătoria în transportul public, la plata serviciilor locative și comunale, asigură întretinerea în case-internat a bătrînilor și copiilor, acordă servicii sociale persoanelor singure și asistență materială de o singură dată celor nevoiași.

În prezent întregul sistem de protecție socială trece printr-o criză acută. În primul rînd, a scăzut brusc nivelul de protecție socială a cetățenilor. Prin capacitatea ei de cumpărare, pensia medie s-a redus în comparație cu anul 1990 de circa 4 ori. A diminuat raportul dintre cuantumul mediu al pensiei și mărimea salariului mediu lunar. A crescut decalajul dintre pensii și indemnizații și mărimea minimumului de existență al beneficiarilor acestor pensii și indemnizații. În al doilea rînd, s-a cronicizat instabilitatea financiară a sistemului de protecție socială, condiționată de diminuarea raportului dintre numărul plătitorilor primelor de asigurare și cel al beneficiarilor de pensii și indemnizații. În al treilea rînd, într-o măsură insuficientă se acordă asistență socială cu adresă directă, din care cauză și resursele disponibile extrem de limitate sînt utilizate neefectiv: 1/5 din gospodăriile casnice, veniturile cărora au fost examinate, beneficiază doar de 5,1% din volumul total al plăților sociale destinate populației, în timp ce 37,3% din aceste plăți completează bugetele a 1/5 din gospodăriile casnice cu o situație materială mai bună.

Ineficiența sistemului actual de protecție socială a populației este

condiționată și de faptul că numeroasele facilități, compensații, plăți sociale și indemnizații s-au introdus fără a se ține cont de starea materială a familiei și de posibilitățile reale ale statului.

Prin urmare, acest sistem nu-și îndeplinește funcțiile atribuite și se adaptează insuficient la condițiile nou-create. El nu a fost în stare să acționeze mecanismele de care dispune pentru a preveni extinderea și aprofundarea sărăciei și să acorde populației nevoiașe la momentul oportun asistență socială eficientă. Pornind de la aceste considerente, reformarea radicală a sistemului de protecție socială a devenit un imperativ al timpului.

3. Scopul Programului și etapele de realizare a sarcinilor lui principale

Scopul Programului îl constituie promovarea măsurilor de stopare a pauperizării masive a populației, iar ulterior - reducerea esențială a amplitudinii și profunzimii sărăciei ca o condiție obligatorie pentru consolidarea procesului, care a început în țară, de stabilizare social-economică, precum și adoptarea măsurilor de protejare a păturilor puțin asigurate ale populației contra sărăciei. Acest scop programatic de atenuare a sărăciei se va realiza în două etape.

În prima etapă (anii 2000-2002), când resursele economice vor fi încă destul de limitate, se prevede:

- stoparea proceselor ce stimulează pauperizarea masivă;
- intensificarea protecției sociale a populației contra sărăciei;
- neadmiterea evoluării formelor curente de sărăcie în forme stagnante.

În decursul celei de a doua etape (începând cu anul 2003), când creșterea economică se va stabiliza, va spori potențialul material și financiar al țării și va fi creată baza pentru promovarea unei politici active de atenuare a sărăciei, sarcina-cheie va deveni lichidarea cauzelor generatoare de sărăcie. În această perioadă se prevede consolidarea rezultatelor pozitive, obținute prin soluționarea problemelor din prima etapă, urmînd ca principala atenție să fie acordată:

- creării condițiilor economice și juridice pentru dezvoltarea antreprenoriatului;
- ridicării nivelului de protecție și deservire socială a vîrstnicilor, copiilor, altor grupuri de populație inapte de muncă și socialmente vulnerabile;
- asigurării din start a unor condiții egale pentru toți cetățenii, indiferent de locul de trai și nivelul veniturilor, în ceea ce privește realizarea drepturilor lor la asistența medicală și la studii.

Soluționarea principalelor sarcini ale Programului impune crearea condițiilor pentru înviorearea și dezvoltarea economiei naționale ca fundament al soluționării problemelor sociale, inclusiv a problemei sărăciei, creșterea pe această bază a veniturilor reale ale populației și instituirea mecanismelor de redistribuire a resurselor în beneficiul cetățenilor mai puțin asigurați.

- Sistemul de protecție socială a populației va fi supus unor modificări radicale, orientate spre eficientizarea funcționării lui prin:
 - concentrarea eforturilor pentru soluționarea celor mai acute probleme, caracteristice sărăciei ca fenomen social;
 - intensificarea asistenței sociale cu adresă directă pentru nevoiași;
 - dezvoltarea sistemului de asigurări sociale;
 - îmbinarea măsurilor adoptate la nivel republican cu măsurile întreprinse de autoritățile administrației publice locale din contul mijloacelor financiare proprii prin intermediul instituțiilor de susținere socială a populației nevoiașe;

- crearea pentru fiecare tip de asistență socială a unui mecanism adecvat de realizare, stabilind sursele concrete de finanțare.

Eficiența sistemului de protecție socială a populației sărace va crește considerabil pe măsura reexaminării sistemului de înlesniri în

vigoare și trecerea la principii noi de susținere a păturilor socialmente-vulnerabile ale populației prin acordarea compensațiilor nominative. Astfel va fi realizat integral principiul echității sociale și vor fi disponibilizate mijloacele atât de necesare pentru acordarea de ajutor celor mai nevoiașe pături ale populației.

Mecanismul de ajutorare a celor săraci se divizează în măsuri pe termen lung și măsuri pe termen scurt.

Măsurile pe termen lung prevăd:

- a) elaborarea și implementarea noului sistem de asistență socială ce presupune optimizarea funcțiilor administrative ale organelor de administrare, precum și pregătirea lucrătorilor din această sferă;
- b) promovarea și realizarea etapizată a reformei sistemului de asigurări sociale, ceea ce va permite îmbunătățirea colectării cotizațiilor în bugetul asigurărilor sociale de stat, achitarea la timp și completă a plăților de asigurări sociale și va determina sursele de finanțare a acelor tipuri de plăți sociale, care în prezent sînt finanțate și administrate de Casa Națională de Asigurări Sociale și nu au caracter asiguratoriu;
- c) reforma continuă a sistemului de pensii, orientată spre asigurarea unui nivel al pensiilor nu mai mic decît cel prevăzut în convențiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM);
- d) pregătirea și ratificarea Convenției OIM nr.102 privind instituirea unor norme minime de securitate socială;
- e) optimizarea sistemului de protecție a șomerilor.

Măsurile pe termen scurt preconizează:

- a) acțiuni radicale, menite să stopeze creșterea datoriilor salariale, neachitarea plăților sociale de către Casa Națională de Asigurări Sociale și alte instituții care stabilesc prioritatea plăților lor;
- b) revizuirea sistemului actual de compensații și facilități și plata lor în funcție de venitul familiei;
- c) crearea posibilităților pentru obținerea venitului prin: atragerea cetățenilor în activitatea de prestare a serviciilor către populație;
contribuirea la organizarea activității individuale;
susținerea cetățenilor care apelează la piața muncii (instruire, consultații, angajare).

Se preconizează elaborarea măsurilor pentru susținerea veniturilor mici, cauzată de creșterea costului vieții.

4. Consolidarea garanțiilor minime de stat

Formarea sistemului de garanții sociale va constitui suportul pentru satisfacerea necesităților minime ale întregii populații în ceea ce privește sursele materiale de existență și asigurarea accesului egal al cetățenilor la serviciile acordate de instituțiile din sfera socială.

Măsurile de ridicare a nivelului garanțiilor de stat vor fi orientate spre creșterea bunăstării cetățenilor săraci.

Sistemul de garanții sociale include:

- severizarea controlului de stat asupra utilizării conform destinației a mijloacelor alocate de la bugetul de stat la realizarea măsurilor în domeniul politicii sociale;
- plata la timp a salariului, pensiilor și indemnizațiilor finanțate de la bugetele de diferite niveluri;
- utilizarea mijloacelor extrabugetare pentru plata, în termenele stabilite, a salariului, pensiilor și indemnizațiilor.

Mărimea garanțiilor minime de stat nu trebuie să fie inferioară standardelor internaționale respective. Nivelul acestor standarde se prevede să fie atins la finele etapei a doua de realizare a Programului.

Majorarea cuantumurilor garantate ale salariului minim, pensiilor și ajutoarelor de șomaj va fi realizată prin apropierea treptată a volumelor acestora de valoarea minimului de existență al anumitor

categorii de populație. Ritmul apropierei acestor două mărimi va depinde în mod direct de situația economică din țară. Se preconizează restabilirea funcției economice a salariului minim în baza reformei întregului sistem de salarizare.

Cu începere de la 16 mai 2000 în republică se introduce salariul tarifar pentru prima categorie de calificare, în mărime de 115 lei, care constituie garanția de stat obligatorie pentru toți agenții economici cu autonomie financiară și orice tip de proprietate. Mărimea lui nu va putea fi redusă nici prin contractul colectiv, nici prin contractul individual de muncă. Se prevede aplicarea salariului minim pe ora de muncă care, este menit să protejeze salariații cu regim de zi sau săptămână incompletă de muncă, precum și pe cei care lucrează prin contract de muncă pe termen scurt sau execută munci cu plata pe oră.

Va crește rolul retribuției lunare minimale ca garanție de stat pentru plata muncii lucrătorilor din instituțiile și organizațiile bugetare.

În condițiile creșterii datoriilor salariale se preconizează următoarele măsuri:

vânzarea la licitație a activelor, inclusiv a fondurilor fixe lichide și a mijloacelor circulante, cu alocarea unei părți din mijloacele obținute pentru stingerea datoriilor la plata salariilor; utilizarea mijloacelor extrabugetare pentru lichidarea datoriilor la plata salariilor lucrătorilor;

creșterea responsabilității economice, administrative și penale a persoanelor oficiale, proprietarilor sau reprezentanților lor, care exercită funcțiile patronului, pentru încălcarea drepturilor cetățenilor de a primi integral și la timp plata pentru munca efectuată;

folosirea parteneriatului social la soluționarea problemelor ce țin de îndeplinirea la timp a obligațiilor față de salariați și buget;

stabilirea dreptului angajatului la compensarea prejudiciilor materiale cauzate prin reținerea salariului calculat;

extinderea practicii de examinare a acțiunilor judiciare, intentate de angajați în cazurile de reținere a salariului, și simplificarea acestei proceduri.

Ridicarea nivelului minimal de trai al pensionarilor se va realiza în cadrul reformării sistemului de pensii prin aplicarea mecanismului nou de calculare a pensiilor și crearea sistemului nestatal de pensii suplimentare. În prezent quantumul pensiei minimale constituie circa 14,5% din minimul necesar pentru existență. Protecția veniturilor cetățenilor aflați deja la pensie se va face prin punerea în aplicare a mecanismului de indexare anuală a pensiilor, conform legislației în vigoare.

Protecția socială a șomerilor se va intensifica prin perfecționarea sistemului existent de acordare a indemnizației de șomaj. Dar nivelul indemnizației minimale de șomaj nu va fi prea înalt, astfel încât cetățeanului apt pentru muncă să-i fie mai convenabilă varianta obținerii de venituri prin prestarea muncii plătite.

În cadrul etapei a doua se preconizează introducerea protecției garantate a populației nu numai contra șomajului complet, ci și a celui parțial și în acest scop se prevede consfințirea legislativă a statutului de șomer parțial.

Garantarea dreptului cetățenilor de a avea acces egal la asistența socială se va efectua prin adoptarea măsurilor respective, în primul rând în sferile ocrotirii sănătății, învățământului și asistenței sociale.

Garanțiile în domeniul ocrotirii sănătății populației se realizează conform Legii cu privire la minimul de asistență medicală gratuit, garantat de stat. De cel mai mare volum de servicii medicale gratuite vor beneficia categoriile cele mai sărace ale populației.

Se prevede înființarea unor structuri care să asigure aprecierea obiectivă a calității asistenței medicale, crearea cadrului legislativ pentru reglementarea și asigurarea protecției drepturilor pacienților și

responsabilității agenților de asigurări medicale pentru calitatea asistenței medicale acordate populației.

Garanția socială de bază în domeniul învățământului va fi crearea condițiilor pentru ca toți cetățenii Republicii Moldova să capete studii medii fără plată în școlile de cultură generală de stat, situate în apropierea domiciliului elevului. Totodată, învățământul de stat va dispune de un anumit număr de programe școlare și metodici de predare standard, care va asigura nivelul garantat de stat al cunoștințelor obținute de elevi.

Accesul populației la studiile superioare va fi asigurat prin realizarea principiului social: condiții egale din start pentru toți membrii societății. La aceasta va contribui și atribuirea unui număr acceptabil de locuri în instituțiile de învățământ superior și în colegiile finanțate de la bugetul de stat. Vor fi întreprinse măsuri de susținere a instruirii copiilor talentați și a celor cu dereglări în dezvoltare, proveniți din familiile puțin asigurate.

O măsură ce va permite satisfacerea cererii declarate a populației pentru servicii preșcolare va fi acordarea acestor servicii în condiții avantajoase prin intermediul sistemului de instituții ale statului.

Reducerea riscului pentru bătrâni, invalizi și familiile cu mulți copii de a se situa sub pragul sărăciei se va obține prin măsuri care le va asigura atingerea normelor de existență, garantate de stat. Ținându-se cont de schimbările ce au avut loc în țară, se preconizează elaborarea și aprobarea unor noi standarde de stat diferențiate de deservire socială, precum și acordarea licențelor de activitate în această sferă.

5. Reforma sistemului de protecție socială a populației nevoiașe

Scopul reformei în cadrul prezentului Program este crearea unui sistem eficient de protecție a categoriilor socialmente vulnerabile ale populației, ținându-se cont de posibilitățile bugetului țării. Se prevede elaborarea unor mecanisme de finanțare, care să asigure realizarea măsurilor de consolidare a protecției sociale a populației nevoiașe, evidențiind persoanele cu cele mai acute necesități și acordându-le asistența socială necesară.

Intensificarea protecției sociale a populației nevoiașe se va efectua în cadrul reformării actualului sistem de protecție socială, atribuind prioritate absolută problemei prevenirii sărăciei. În afară de aceasta, se prevede crearea unui tip specializat de protecție socială, orientat în exclusivitate spre populația săracă.

Pentru susținerea socială a păturilor socialmente vulnerabile ale populației aflate sub pragul sărăciei se prevede introducerea unui tip special de indemnizații. Acestea vor fi acordate numai categoriilor de populație ce corespund următoarelor criterii caracteristice ale sărăciei: șomajul, bătrânețea, invaliditatea și existența copiilor în familie. Dreptul de obținere a numerelor indemnizații îl au cetățenii, venitul mediu global al familiilor cărora se situează sub pragul stabilit al sărăciei. Nivelul garantat al asistenței sociale se aprobă de către Guvern într-un anumit raport al valorii minimului de existență față de mărimea reală a produsului intern brut (PIB). În cazul în care dispun de mijloace financiare și resurse materiale necesare, autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească pragul regional al sărăciei la un nivel mai înalt decât cel oficial.

Indemnizația socială se va acorda de către autoritățile administrației publice locale și presupune verificarea obligatorie a situației materiale a cetățenilor.

Indemnizațiile nu fac parte din plățile cu caracter permanent. Ele se vor acorda în cazul în care existența persoanei sau familiei acesteia nu este asigurată prin alte mijloace. Dreptul cetățenilor la indemnizația de sărăcie poate fi anulat în cazul în care ei beneficiază

de alte tipuri de asistență socială.

Indemnizația se acordă dacă venitul calculat pe baza venitului global al familiei este insuficient în virtutea următoarelor cauze:
întreținerea unui membru de familie inapt pentru muncă, boală îndelungată, survenirea invalidității;
lipsa rudelor care să poată întreține persoane incapabile de a se îngriji singure;
producerea unor prejudicii materiale esențiale în urma calamităților naturale și catastrofelor;
agravarea stării de sănătate;
lipsa unui loc permanent de trai. În acest caz dreptul prioritar la obținerea indemnizațiilor îl vor avea persoanele care participă la lucrările publice.

Autoritățile administrației publice locale vor putea preciza și completa lista criteriilor ce oferă dreptul la obținerea indemnizației. În acest caz condiția obligatorie va fi ca ele să dispună de mijloace financiare și resurse materiale necesare.

La alegerea beneficiarului, indemnizația de asistență socială se va acorda:

în bani, inclusiv pentru achitarea serviciilor locativ-comunale; sub formă de ajutor în natură (tichete pentru alimentare gratuită, pentru procurarea produselor alimentare, a combustibilului, medicamentelor, îmbrăcăminte etc.);

prin prestarea fără plată a serviciilor sociale într-un volum adecvat mărimii indemnizației în expresie bănească.

Pe teren plata indemnizațiilor poate fi îmbinată cu alte măsuri.

Printre acestea menționăm:

acordarea unui loc provizoriu de muncă;

antrenarea cetățenilor săraci în realizarea programului Fondului de investiții sociale, care finanțează diverse proiecte nu prea mari, precum sînt cele pentru dezvoltarea economică și socială a infrastructurii sociale (drumuri locale, piețe, școli, policlinici, obiecte pentru aprovizionarea cu apă, construcția locativă, instituții de cultură, ameliorarea condițiilor sanitare, susținerea producției) prin acordarea de credite și împrumuturi nerambursabile întreprinderilor mici.

În condițiile reformării sistemului de achitare a serviciilor comunale și stabilirii tarifelor unice pentru toate categoriile de utilizatori se va aplica mecanismul de acordare cetățenilor puțin asigurați a compensațiilor pentru plata serviciilor locativ-comunale. Acordarea compensațiilor se va efectua prin stabilirea de către Guvern a unei cote (în venitul global al familiei) de cheltuieli pentru plata serviciilor locativ-comunale, consumate de aceasta, calculate în limitele normei sociale de spațiu locativ și ale normativelor de utilizare a serviciilor comunale.

Administrarea și finanțarea măsurilor de susținere a familiilor nevoiașe se pune în sarcina autorităților administrației publice locale. Totodată, se prevede că acolo unde bugetele unităților administrativ-teritoriale nu sînt în stare să asigure finanțarea măsurilor în legătură cu creșterea prețurilor și tarifelor vor fi operate transferuri din surse centralizate.

6. Utilizarea eficientă a forței de muncă

Una din direcțiile prioritare ale Programului o constituie elaborarea unui complex de măsuri pentru protecția socială a cetățenilor în condițiile restructurării întreprinderilor. Se preconizează implementarea planurilor sociale ale întreprinderilor pasibile de restructurare, ce includ compartimente privind modificarea temporară a condițiilor și regimului de muncă, pensionarea înainte de termen, avantaje sociale suplimentare pentru cei disponibilizați. Proiectele de restructurare a întreprinderilor nu pot fi aprobate, dacă în ele nu sînt

stipulate măsuri de ocupare a forței de muncă disponibilizate.

Riscul pentru persoanele apte de muncă de a nimeri sub pragul sărăciei se va reduce prin plasarea lor eficientă în câmpul muncii și, în primul rând, prin promovarea unei politici active de angajare. În acest scop se prevede:

flexibilizarea pieței muncii datorită utilizării posibilităților de ocupare permanentă și temporară, inițierea unor afaceri, dezvoltarea antreprenoriatului, lucrul la domiciliu etc.;

ridicarea nivelului calitativ al forței de muncă, formarea structurii ei dinamice, asigurând în complex creșterea capacităților competitive ale lucrătorilor pe piața muncii pe calea obținerii cunoștințelor noi, aprofundării cunoștințelor deja căpătate și perfecționării deprinderilor lor profesionale;

adoptarea unor măsuri pentru menținerea întreprinderilor în funcțiune și stimularea creării locurilor noi de muncă;

perfecționarea modului de organizare a lucrărilor publice;

contribuirea la plasarea în câmpul muncii a categoriilor slab protejate ale populației (invalidi, femei, tineret etc.);

optimizarea funcționării fondului de șomaj (subdiviziune structurală a Casei Naționale de Asigurări Sociale) și consolidarea bazei lui financiare.

Crearea noilor posibilități de utilizare a forței de muncă presupune dezvoltarea antreprenoriatului, micului business, a activității individuale de muncă în regiunile cu situație critică pe piața muncii și, în primul rând, în localitățile rurale. Pentru plasarea în câmpul muncii a șomerilor capabili să inițieze afaceri proprii, în cadrul sistemului de stat pentru susținerea micului antreprenoriat se prevede orientarea profesională și consultarea acestora, familiarizarea lor cu bazele antreprenoriatului și întocmirea business-planurilor. Susținerea financiară a șomerilor la stadiul de inițiere a afacerilor proprii prevede acordarea unor indemnizații unice și a creditelor (rambursabile sau nerambursabile, sub formă de granturi).

Viabilitatea întreprinderilor create de șomeri va fi asigurată prin selectarea minuțioasă a candidaturilor dintre cei mai nevoiași, estimarea business-planurilor prezentate, acordarea consultațiilor de ordin tehnic în domeniul businessului.

Avînd în vedere intensificarea migrației externe a forței de muncă, se prevede:

inițierea încheierii cu țările străine a contractelor (convențiilor) și acordurilor interstatuale, care să reglementeze problemele migrației resurselor de muncă din Republica Moldova;

organizarea instruirii și recalificării migranților potențiali în scopul reducerii perioadei de adaptare a lor la condițiile de muncă și trai în țările de emigrare;

crearea unui sistem sigur de protecție socială a lucrătorilor-migranți în perioada aflării lor în străinătate.

Ridicarea calității forței de muncă va fi asigurată prin următoarele acțiuni: orientarea sistemului de învățămînt general, profesional, superior și postuniversitar spre necesitățile economiei în perspectiva modificării cererii și ofertei pe piața muncii; susținerea sistemului de instruire în cadrul întreprinderii, inclusiv instruirea anticipată a personalului care riscă să fie disponibilizat; dezvoltarea unui sistem flexibil de instruire profesională a șomerilor și persoanelor neocupate în producție.

Pentru organizarea locurilor noi de muncă urmează să fie pus în aplicare mecanismul de finanțare a cheltuielilor agenților economici legate de organizarea locurilor suplimentare de muncă. Aceasta se va efectua în baza contractelor încheiate între agenții economici și oficiile utilizării forței de muncă pe calea selectării prin concurs a proiectelor patronilor cu orice tip de proprietate și formă organizațional-juridică. Sursele de finanțare vor fi mijloacele fondului de șomaj (pînă la 20% din partea de cheltuieli a bugetului acestui

fond); creditele bancare contractate sub garanția autorităților administrației publice locale; defalcările benevole și donațiile de binefacere pentru șomerii ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine; mijloacele fondului de dezvoltare a micului business; mijloacele bugetului de stat, inclusiv cele încasate de pe urma restructurării și lichidării întreprinderilor falimentare, alocate pentru finanțarea proiectelor cu destinație specială pentru plasarea în câmpul muncii a categoriilor socialmente vulnerabile de populație.

Finanțarea cheltuielilor ce țin de crearea locurilor suplimentare de muncă pentru șomerii din contul fondului de șomaj se va efectua pe bază de credite rambursabile sau nerambursabile (sub formă de granturi), în funcție de categoria șomerilor: invalizi, tineri pînă la 18 ani fără profesii, cetățenii care șomează mai mult de 12 luni, persoanele eliberate din detenție și din instituțiile de reabilitare socială, părinții singuri și cei cu mulți copii, cei care educă copii de vîrstă preșcolară sau copii handicapați.

Organizarea lucrărilor publice. În acest scop urmează să fie elaborat un program național al lucrărilor publice și instituit un fond special pentru asigurarea financiară a acestor lucrări. Se prevede extinderea volumului și diversificarea tipurilor de lucrări publice, cu antrenarea unor specialiști de înaltă calificare. Totodată, lucrările publice vor asigura filtrarea șomerilor "aparenți", care sînt ocupați în sectorul tenebru al economiei și care, concomitent, solicită indemnizație de șomaj.

Se presupune că participarea periodică a fiecărui șomer la lucrările publice se va transforma dintr-o ocupație benevolă într-o condiție obligatorie pentru obținerea indemnizației.

Proiectele de organizare a lucrărilor publice elaborate de autoritățile publice locale se vor selecta prin concurs. Finanțarea cheltuielilor în acest scop se va face din contul mijloacelor fondului de șomaj, bugetului de stat și bugetelor unităților administrativ-teritoriale, precum și din alte surse.

Asistența privind ocuparea cetățenilor din categoriile socialmente vulnerabile ale populației va consta în organizarea plasării lor prioritare în câmpul muncii. Concomitent, se prevăd măsuri diferențiate pentru anumite categorii socialmente vulnerabile:

pentru tineret - aplicarea mecanismului de cotare și rezervare a locurilor de muncă; crearea cu participarea organizațiilor de tineret și organelor puterii executive a unor burse specializate de muncă pentru tineret, centre de adaptare socială și psihologică a absolvenților instituțiilor de cultură generală; susținerea antreprenoriatului și activităților individuale în rîndurile tineretului;

pentru invalizi - multiplicarea stimulentele economice, care să-i determine pe agenții economici să stabilească cote de angajare a invalizilor cu remunerație parțială și crearea (păstrarea) din contul mijloacelor fondului de șomaj a locurilor de muncă pentru invalizi.

Ridicarea rolului fondului de șomaj prevede următoarele măsuri: crearea unui sistem viabil de asigurare a cetățenilor contra șomajului; acordarea autonomiei (în primul rînd financiare) fondului de șomaj, stabilirea unei cote de defalcări obligatorii de mijloace pentru a asigura activitatea fondului de șomaj. Funcțiile fondului de șomaj vor fi reorientate spre promovarea unei politici active în domeniul utilizării forței de muncă. Fondului de șomaj i se atribuie funcțiile de coordonare a activității Serviciului de stat al utilizării forței de muncă și sistemului de protecție socială a șomerilor în scopul integrării lor în piața muncii în curs de constituire.

7. Programul complex cu destinație specială privind protecția socială a copiilor

Cel mai numeros grup din categoriile socialmente vulnerabile ale populației, care este amenințat sau afectat deja de sărăcie, îl

constituie cele peste 200 mii de familii cu mulți copii. Pentru multe dintre aceste familii unica sursă de venituri bănești este indemnizația pentru îngrijirea copiilor cu vârste între 1,5-16 ani în mărime de 16,2 lei pe lună, acordată pentru fiecare copil. Situația se agravează și din cauza că această indemnizație se plătește deseori cu mari întârzieri.

În republică există 11 mii de copii orfani și copii rămași fără protecția părintească. Din ei, 5237 copii au fost înfiați, 3953 sînt educați în condiții de tutelă, 2380 se află la întreținerea statului și 226 locuiesc în case de copii de tip familial.

Sînt înregistrați circa 14 mii de copii handicapați în vîrstă de pînă la 16 ani.

În ultimii ani s-a înrăutățit considerabil alimentația populației. Conform datelor cercetărilor efectuate cu suportul UNICEF, din cauza alimentației insuficiente a crescut numărul deceselor în rîndurile copiilor de pînă la 1 an.

În rația zilnică de alimentare a membrilor unei familii cu mulți copii lipsesc pînă la 16% proteine, 32% glucide, 64% vitamina A, 23% vitamina C, 19% fosfor și 40% calciu. Valoarea energetică a rației de alimentare a copilului din aceste familii este cu circa 30% mai mică decît normele stabilite. Extrem de nesatisfăcător este organizată alimentația copiilor în instituțiile preșcolare, în care deficitul lunar de carne și produse lactate constituie mai mult de 50-60%. În școlile de cultură generală doar circa 40% din copii sînt asigurați cu hrană, puterea ei calorică constituind doar 30-33% din norma stabilită, în rație predominînd pasteale făinoase.

Toate acestea au condus la creșterea numărului de copii fizic subdezvoltați. În anul 1995, în ansamblu pe republică numărul acestor copii în vîrstă de pînă la 14 ani a constituit 9%, iar în 1996 a atins nivelul de 19% din totalul lor.

Programul cu destinație specială privind protecția socială a copiilor are drept scop formarea unui sistem de protecție socială în primul rînd a copiilor din familiile sărace, copiilor orfani și celor handicapați.

Programul prevede soluționarea următoarelor probleme:
formarea cadrului normativ și legislativ, elaborarea și implementarea treptată a noilor forme de ajutor social;
acordarea de ajutor familiilor în situații critice și copiilor din atare familii;
implementarea standardelor de stat privind asistența socială a familiilor și copiilor.

Complexul de măsuri din cadrul programului cu destinație specială cuprinde următoarele sfere de protecție socială a copiilor: acordarea de ajutoare materiale familiilor cu copii, asigurarea copiilor cu hrană calitativă, ocrotirea sănătății copiilor, crearea condițiilor pentru obținerea unor studii serioase, formarea și consolidarea premiselor juridice, economice și organizaționale pentru susținerea civilă a copiilor orfani și copiilor rămași fără protecția părinților, soluționarea în complex a problemelor copiilor handicapați și ale părinților acestora (tutorilor, îngrijitorilor), dezvoltarea sistemului de asistență socială a familiilor și copiilor.

Acordarea de ajutoare materiale familiilor cu copii se va efectua în formă bănească și naturală.

Măsurile privind extinderea proporțiilor susținerii bănești a familiilor cu copii, precum și altor măsuri privind protecția socială a copiilor, se vor realiza prin punerea în aplicare a strategiei de protecție socială a familiei și copilului.

Ajutoarele materiale pentru familiile cu copii vor ocupa un loc prioritar în sistemul de susținere materială a familiilor sărace. Se preconizează că distribuirea îmbrăcăminte, încălțămintei, manualelor, rechizitelor școlare și altor mărfuri pentru copii se va face prin intermediul instituțiilor școlare.

Asigurarea copiilor cu hrană se va efectua prin elaborarea și

realizarea programelor de asigurare a familiilor sărace cu alimente pentru copii prin:

organizarea în cantinele școlare a prânzurilor fără plată sau la preț redus și eliberarea pentru cele mai sărace familii cu copii a tichetelor de procurare a produselor alimentare;

implementarea mecanismelor de stimulare a activității agenților economici privind fabricarea produselor alimentare destinate alimentării copiilor;

stabilirea comenzii de stat la achiziționarea produselor agricole necesare fabricării alimentelor pentru copii, prevăzând sumele respective în bugetele locale.

Ocrotirea sănătății copiilor se va optimiza în cadrul reformării de ansamblu a sistemului de ocrotire a sănătății. O măsură ce va contribui la îmbunătățirea deservirii medicale a copiilor va fi introducerea în practica ocrotirii sănătății a institutului medicului de familie. Se prevede asigurarea preferențială cu medicamente (în conformitate cu legislația în vigoare), atrăgându-se în acest scop mijloace din ajutoarele umanitare și resursele Crucii Roșii.

În sfera educației și învățământului pentru copiii de vîrstă preșcolară se preconizează măsuri de stimulare a educației casnice. Se prevede ca aceste măsuri să fie realizate în cea de a doua etapă a Programului prin introducerea indemnizațiilor pentru mamele care educă în condiții casnice copii cu vîrsta de pînă la trei ani.

Pentru obținerea studiilor în colegii și instituțiile de învățămînt superior va fi aplicat sistemul de credite preferențiale.

Protecția socială a copiilor orfani se va realiza în următoarele direcții:

prevenirea situațiilor de abandon al orfanilor prin realizarea unui complex de măsuri pentru ajutorarea copiilor din familiile socialmente vulnerabile;

crearea unui sistem stabil de orientare profesională și de calificare inițială a discipolilor caselor de copii;

perfecționarea procesului de socializare psihopedagogică și medicală a copiilor orfani și copiilor rămași fără tutela părintească, însușirea de către aceștia a dexterităților necesare unui mod de viață independent și a culturii juridice, dezvoltarea unei rețele de instituții de adaptare postinternat;

asigurarea angajării în cîmpul muncii a tinerilor discipoli ai caselor de copii, antrenarea acestora în activitățile de afaceri antreprenoriale.

Soluționarea în complex a problemelor copiilor handicapați se va efectua în următoarele direcții:

profilaxia invalidității infantile. Se prevede elaborarea unor metode moderne de diagnosticare timpurie, care va contribui la reducerea cazurilor de naștere a copiilor cu dereglări fizice și intelectuale și a copiilor infirmi, precum și la prevenirea invalidității copiilor ce suferă de boli cronice. Se preconizează efectuarea la scară națională a diagnosticului timpuriu al particularităților psihofizice și individuale ale copiilor cu dereglări în dezvoltare și reabilitarea acestora; consolidarea bazei tehnico-materiale și utilizarea cu mijloace tehnice a instituțiilor de reabilitare a copiilor cu handicap intelectual și fizic și a caselor-internat pentru acești copii;

formarea și perfecționarea cadrelor care lucrează cu copiii handicapați. Va fi organizată pregătirea și reciclarea specialiștilor în domeniul asistenței sociale pentru copiii handicapați, pregătirea pedagogilor-conducători pentru munca cu copiii afectați de paralizii cerebrale, a specialiștilor pentru munca cu copiii surdomuți. Va începe implementarea modelelor experimentale de întreținere, instruire, educare și reabilitare a copiilor cu defecte intelectuale și fizice.

Deservirea socială a familiilor și copiilor se va efectua în conformitate cu legislația asistenței sociale a populației, creîndu-se premise pentru:

elaborarea și implementarea standardelor de stat în domeniul asistenței sociale, care stabilesc cerințele de bază privind volumul și calitatea serviciilor, modul și condițiile de prestare a acestora; adoptarea măsurilor de stimulare a dezvoltării infrastructurii ajutoarelor sociale în județe; crearea condițiilor de organizare a instituțiilor de tip nou, care să presteze servicii sociale familiilor și copiilor.

8. Programul complex cu destinație specială "Bătrânețe asigurată"

Actualmente în componența populației este evident procesul de creștere a cotei cetățenilor de vîrstă înaintată (a femeilor trecute de 55 ani și a bărbaților trecuți de 60 ani). În anul 1980 aceștia constituiau 13,6%, în 1990 - 15,4%, în 1995 - 15,8%, în 1998 - 16%. În prezent numărul pensionarilor, luați la evidența organelor de asistență socială, a atins cifra de 728 mii de persoane sau 20% din numărul total al populației. Sursa principală de venit a majorității oamenilor în vîrstă o constituie pensia. În anul 1998 cuantumului mediu al pensiei lunare de vîrstă, stabilite de organele de asigurări sociale, a fost de 85,4 lei sau 28,2% din salariul mediu.

Pe parcursul ultimilor ani nivelul de trai al pensionarilor s-a redus esențial. Astfel, cuantumului mediu al pensiei în anul 1997, prin capacitatea lui de cumpărare, în ansamblu față de nivelul anului 1990, s-a redus de peste 4 ori. Scăderea nivelului de trai al pensionarilor se explică prin creșterea prețurilor la o parte considerabilă din produsele alimentare, precum și la serviciile cu plată. Asupra nivelului de trai al pensionarilor are un impact negativ și neachitarea la timp a pensiilor.

Conform datelor obținute în cadrul studierii bugetelor gospodăriilor casnice, numărul pensionarilor aflați sub minimul de existență de 233,1 lei constituie 85,4%, iar al celor aflați sub pragul sărăciei (de 70 lei) este de 18,7% din totalul pensionarilor. În structura cheltuielilor celor mai sărace gospodării casnice, în componența cărora există pensionari, cota cea mai mare de cheltuieli (72,6% sau 51,6 lei) revine alimentației și băuturilor nealcoolice.

Cea mai dificilă este situația pensionarilor cu vârste între 61-65 ani, fapt explicat prin scăderea nivelului veniturilor în legătură cu ieșirea la pensie a bărbaților, și cu vârste între 71-75 ani, deoarece crește brusc numărul persoanelor singure de vîrstă înaintată. S-a redus numărul pensionarilor angajați în cîmpul muncii. Activismul oamenilor în vîrstă, aflați în căutarea unor surse suplimentare de completare a bugetelor, este limitat din cauza dereglărilor sănătății specifice vârstei, de lipsa proprietății, din care ar putea obține careva venituri. Doar o parte neînsemnată a pensionarilor dispun de venituri, sursele cărora sînt dividendele, închirierea locuințelor, automobilelor și altor bunuri.

Scăderea calității asistenței medicale acordate oamenilor în etate a contribuit la creșterea în rîndurile lor a morbidității și deceselor.

Nivelul morbidității oamenilor în vîrstă este de 2 ori, iar al bătrînilor - de 6 ori mai mare în comparație cu nivelul morbidității în rîndurile cetățenilor de vîrste mai tinere. Pînă la 80% din pensionarii bătrîni necesită asistență medico-socială. Mai mult de 70% din această categorie suferă de 4-5 maladii cronice, inclusiv cardiovasculare, ale sistemului nervos, circulator și endocrin, ale aparatului respiratoriu și digestiv și ale sistemului dento-maxilar. Cu toate acestea, starea sănătății oamenilor în etate nu este protejată în măsură deplină.

O atenție deosebită necesită persoanele fără un anumit loc de trai și fără ocupație, 15-20% dintre care sînt oameni în vîrstă.

Problema protecției sociale a oamenilor de vîrstă înaintată se va complica, dată fiind tendința agravării în perspectivă a situației demografice în ansamblu. Începînd cu anul 2005, situația în acest

domeniu se va acutiza substanțial și va atinge apogeul în anul 2022, acest fenomen urmînd să se repete în anul 2047. În aceste condiții intensificarea protecției sociale a persoanelor vîrstnice nu este posibilă fără reformarea radicală a sistemului de asigurare cu pensii și fără optimizarea generală a sistemului de protecție socială.

Scopul principal al programului complex "Bătrînețe asigurată" va fi crearea unor premise corelate organizaționale, economice, juridice și sociale, care vor asigura eradicarea celor mai grave forme de sărăcie ce au afectat cetățenii de vîrstă înaintată. Programul va constitui o componentă a politicii sociale a statului. Direcțiile principale de realizare a programului vor cuprinde toate sferile de activitate vitală a cetățenilor de vîrstă a treia: reformarea sistemului de asigurare cu pensii, îmbunătățirea deservirii sociale a persoanelor ce necesită îngrijire permanentă și intensificarea susținerii sociale a bătrînilor singuri.

Reforma complexă a sistemului de asigurare cu pensii are drept scop crearea unor condiții adecvate pentru ameliorarea vieții pensionarilor, implementarea noului sistem de pensionare pentru cetățenii care au atins vîrsta respectivă, elaborarea programului de tranziție de la actualul sistem la un nou sistem de pensionare.

Pentru a le crea pensionarilor condiții mai bune de viață se prevede adoptarea măsurilor necesare în vederea achitării integrale și la timp a pensiilor (și a compensațiilor cuvenite) tuturor pensionarilor, indiferent de locul lor de trai. Date fiind dificultățile financiare, mărimea pensiei va rămîne deocamdată aceeași pînă la achitarea restanțelor față de pensionari și pînă se va acumula în acest scop o rezervă suficientă la Fondul asigurărilor sociale de stat.

După ce vor fi achitate integral datoriile la plata pensiilor și vor fi acumulate rezervele necesare, suficiente pentru plata lunară a pensiilor, se va reveni la practica de indexare a pensiilor în funcție de creșterea prețurilor.

Continuitatea vechiului și noului sistem de pensionare și neadmiterea reducerii nivelului de trai al cetățenilor care au obținut dreptul la pensie vor fi atinse prin elaborarea programului de trecere de la actualul sistem de asigurare cu pensii la un nou sistem.

Pentru ridicarea nivelului de trai al pensionarilor se prevede:

a) la prima etapă:

stingerea restanțelor la plata pensiilor și asigurarea achitării integrale și în termen a pensiilor către toți pensionarii, indiferent de locul lor de trai;

revenirea la practica de indexare a pensiilor în funcție de creșterea prețurilor;

b) la etapa a doua:

susținerea dezvoltării fondurilor profesionale și ramurale nestatale de pensii, finanțate din contul patronilor și al angajaților înșiși, cu condiția protecției și susținerii de către stat a plătitorilor de cotizații;

trecerea treptată la noul sistem de pensionare, bazat pe principiul asigurărilor de pensii, prin evidența personificată a plătitorilor primelor de asigurare și crearea unor bănci de date ce reflectă drepturile lor la pensie. Se prevede introducerea răspunderii materiale solidare a patronului și angajatului pentru formarea mijloacelor destinate asigurării cu pensii, stimularea interesului pentru colectarea și acumularea acestor mijloace, crearea mecanismelor de control public asupra utilizării lor juste.

La îmbunătățirea deservirii sociale a oamenilor în vîrstă vor contribui următoarele măsuri:

reducerea deficitului de locuri în instituțiile staționare de deservire socială;

satisfacerea necesităților de servicii sociale ale tuturor solicitanților prin acordarea acestora în condiții semistaționare și la domiciliu;

dezvoltarea în continuare a rețelei de instituții de diverse tipuri (centre de servicii sociale complexe, secții specializate de asistență socială, inclusiv la domiciliu etc.), raționalizarea amplasării lor în orașele mici și localitățile sătești;
implementarea unor tehnologii sociale avansate, extinderea listei de servicii sociale acordate și îmbunătățirea esențială a calității lor;
pregătirea profesională a lucrătorilor în domeniul asistenței sociale conform unor principii calitativ noi.

Se prevede adoptarea legilor cu privire la asistența socială a populației și cu privire la serviciile sociale prestate cetățenilor de vîrstă înaintată și invalizilor, elaborarea standardelor de stat de asistență socială a populației, care stabilesc cerințele principale față de volumul și calitatea serviciilor sociale și determină modul și condițiile lor de prestare.

Susținerea socială a cetățenilor solitari de vîrstă înaintată va fi realizată prin:

introducerea institutului de tutelă asupra cetățenilor în etate solitari. În acest scop, o organizație de stat special creată își va asuma grija pentru bătrînii solitari de la orașe, cu condiția întreținerii lor viagere. Susținerea socială va fi acordată în baza legii privind asistența socială a persoanelor vîrstnice;
proiectarea experimentală și construcția clădirilor și complexelor cu destinație locativ-civilă, ținîndu-se cont de necesitățile persoanelor în vîrstă, de noile forme de asistare socială a acestora. Pentru întreținerea permanentă și provizorie a persoanelor în vîrstă, va fi renovat fondul existent de clădiri și încăperi.

Finanțarea obiectivelor programului complex "Bătrînețe asigurată" va fi efectuată din contul mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetului de stat și bugetului unităților administrativ-teritoriale, mijloacelor obținute din privatizarea contra mijloace bănești sau donate de sponsorii autohtoni și străini, precum și din mijloacele organizațiilor neguvernamentale și ale Fondului de investiții sociale.

Programul va contribui la crearea în republică a serviciului gerontologic pentru cetățenii de vîrsta a treia, la înlăturarea consecințelor social-economice negative ale perioadei de tranziție asupra persoanelor în vîrstă și a familiilor din care fac parte, la reducerea riscului de situare a persoanelor de vîrstă înaintată sub pragul sărăciei.

9. Asigurarea financiar-organizațională a măsurilor de acordare a ajutorului social

Măsurile prevăzute în prezentul Program se vor realiza în paralel cu elaborarea unor noi legi fundamentale și perfecționarea actelor legislative și normative în vigoare privind acordarea ajutorului social către populație (anexa nr.2). Cadrul juridic pentru funcționarea sistemului de ajutor social îl vor constitui legile cu privire la minimumul de existență și cu privire la asistența socială ce vor stabili cercul de persoane care necesită un atare ajutor, modul de acordare și sursele de finanțare ale acestuia, precum și organele abilitate să-l acorde.

Autoritățile administrației publice locale vor purta principala povară a acordării ajutorului social către categoriile de cetățeni săraci. Ele își vor asuma funcțiile de verificare a solicitanților de ajutor social și de decizie privind susținerea concretă a cetățenilor săraci în funcție de situația lor materială și cauzele ce le-au provocat starea de sărăcie.

În cadrul sistemului instituit de protecție socială contra sărăciei, organele administrației publice locale:

vor crea instituțiile de ajutor social, abilitate cu acordarea de ajutor operativ persoanelor nevoiașe la nivel local, și vor organiza

activitatea acestora, reieșind din posibilitățile financiare reale;
vor asigura finanțarea, din contul mijloacelor bugetului unităților
administrativ-teritoriale, a măsurilor de acordare a ajutorului social
către săraci.

Organizarea întregii activități de protecție socială a categoriilor
sărace de cetățeni se pune în sarcina unui organ specializat - Fondul
republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației,
care dispune de structuri la nivel republican, județean și municipal. În
acest scop se preconizează revizuirea funcțiilor acestui fond,
ținându-se cont de faptul că atribuțiile subdiviziunilor lui structurale
vor include plata indemnizațiilor finanțate din mijloacele bugetului
autorităților administrativ-teritoriale.

Fenomenele de criză din economie și posibilitățile limitate ale
statului nu permit să fie asigurată finanțarea integrală a măsurilor
orientate spre reformarea sistemului de ajutor social. Pentru a reduce
riscul pauperizării populației și a proteja categoriile socialmente
vulnerabile se prevede realizarea următoarelor măsuri primordiale:

asigurarea alocărilor stabile de mijloace pentru realizarea
programelor de stat aprobate privind susținerea socială a familiei și
copiilor, a persoanelor handicapate și cetățenilor în vârstă, ocrotirea
sănătății populației, clasificându-le drept prioritare;

introducerea modificărilor necesare în structura bugetelor de toate
nivelurile și delimitarea, prin poziții distincte, a mijloacelor
destinate asigurărilor sociale de stat și Fondului republican și a
fondurilor locale de susținere socială a populației pentru efectuarea
plăților sociale, finanțate de la buget;

concentrarea resurselor financiare, disponibilizate în procesul
reformei ramurilor din sfera socio-culturală, în direcțiile prioritare
de dezvoltare a acestor ramuri;

adoptarea unor măsuri pentru perfecționarea actualului sistem de
reglementări interbugetare. Sistemul de transferuri interbugetare va
evolua în direcția reducerii esențiale a volumului achitărilor prin
compensări reciproce și dezvoltarea sistemului de transferuri cu
destinație specială. Se prevede operarea de modificări în mecanismul de
transferuri în scopul revizuirii schemei de grupare a teritoriilor în
funcție de potențialul lor economic, așezarea geografică și condițiile
naturale;

reexaminarea și stabilirea sursei de finanțare în vederea achitării
pentru fiecare tip de indemnizație socială;

revizuirea și delimitarea obligațiilor statului și ale
autorităților administrației publice locale în ceea ce privește
acordarea ajutorului social, reieșind din posibilitățile financiare
reale;

statuarea funcțiilor Fondului republican și a fondurilor locale de
susținere socială a populației ca autoritate unică de organizare a
întregii activități de acordare a ajutorului social către păturile
nevoiașe ale populației.

Drept surse de finanțare a asistenței sociale servesc mijloacele:
bugetului de stat;

bugetelor unităților administrativ-teritoriale;

vărsămintele persoanelor fizice și juridice, făcute sub formă de
sponsorizări, acțiuni filantropice, ajutoare ale investitorilor străini,
alocate pentru realizarea anumitor programe sociale.

Din mijloacele bugetului de stat vor fi finanțate programele sociale
de stat, orientate spre protecția socială a categoriilor socialmente
vulnerabile ale populației.

Din mijloacele bugetelor unităților administrativ-teritoriale vor fi
finanțate măsurile preconizate pentru susținerea familiilor nevoiașe
prin achitare în numerar sau în natură a ajutorului stabilit prin
deciziile autorităților administrației publice locale.

Compensațiile nominative stabilite în proiectul legii cu privire la
protecția socială specială a unor categorii de populație vor fi

finanțate din contul alocațiilor bugetului de stat prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Realizarea reușită a măsurilor prevăzute în Program va favoriza proiectul cu privire la reforma sectorului social, implementarea căruia se pune în seama Ministerului Finanțelor, și proiectul de reformare a sistemului de protecție socială, întocmit de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Ambele proiecte sînt finanțate din contul granturilor și de creditul Băncii Mondiale alocate în aceste scopuri.

10. Costurile măsurilor prevăzute în Program pentru anul 2000

Pentru realizarea măsurilor pe termen scurt de protecție socială a păturilor nevoiașe ale populației în bugetul de stat pe anul 2000 sînt preconizate circa 228,8 mil. lei, dintre care circa 93,0 mil. lei - pentru majorarea salariului angajaților sferei sociale și circa 10,8 mil. lei - pentru finanțarea măsurilor de protecție a copiilor consacrate Anului Copilului.

În scopul revizuirii mecanismului de reglementare și acordare a tuturor tipurilor de compensații ce se plătesc și trecerii la un nou mecanism de acordare a acestora, cu anularea concomitentă a facilităților acordate anumitor categorii de cetățeni, în bugetul de stat sînt preconizate circa 125 mil. lei pentru protecția socială specială a unor categorii de populație.

Revizuirea sistemului actual de facilități, valoarea cărora depășește 600 mil. lei, va permite introducerea unui nou mecanism de acordare a ajutorului social și va crea posibilitatea de a finanța compensațiile nominative sau va contribui la revizuirea sistemului actual de salarizare, indexarea pensiilor, acordarea compensațiilor la plata serviciilor locativ-comunale.

Sus-numita măsură va permite ameliorarea situației materiale a circa 50% din populația țării.

Cuantumurile concrete ale mijloacelor financiare stipulate în prezentul Program vor fi examinate anual la formarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat și vor fi alocate pentru realizarea măsurilor concrete.

11. Monitoringul sărăciei

În lipsa bazei normative de identificare a sărăciei, determinarea proporțiilor, profunzimii și acuității ei, precum și desfășurarea monitoringului vor fi precedate de un șir de activități privind:

perfecționarea metodologiei de analizare a impactului reformelor economice asupra bunăstării cetățenilor, care să permită estimarea obiectivă a nivelului de trai al populației în ansamblu pe republică și separat, în fiecare din zonele ei. Metodologia trebuie să înglobeze recomandările ONU și experiența mondială a cercetărilor din acest domeniu;

elaborarea criteriilor, metodelor și procedeele de determinare a gradului de sărăcie;

elaborarea metodologiei de calculare a minimumului de existență pentru familii cu diverse componente;

perfecționarea metodologiei de identificare a sărăciei și determinarea parametrilor cantitativi și calitativi ai sărăciei pentru diverse pături și categorii ale populației;

elaborarea și implementarea indicatorilor sociali și modului de desfășurare a monitoringului sărăciei;

întocmirea pronosticurilor privind indicatorii bunăstării populației.

Pentru organizarea monitoringului impactului reformelor economice asupra bunăstării populației se prevede crearea pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor, cu susținerea organismelor internaționale, a

unui grup interdepartamental de lucru.

Procesul de monitorizare va permite:

estimarea eficienței politicii sociale de stat și a măsurilor întreprinse pentru reducerea sărăciei în țară la nivel național, precum și la nivel de județe, municipii;

evidențierea celor mai acute probleme, care necesită soluții urgente și neordinare;

elaborarea măsurilor care să diminueze amploarea și profunzimea sărăciei și fundamentarea asigurării lor financiar-organizaționale;

organizarea colaborării strânse între organele publice centrale și locale în promovarea și realizarea măsurilor preconizate pentru îmbunătățirea bunăstării populației și reducerea sărăciei;

crearea rețelei informaționale unice privind realizarea politicii sociale.

Rezultatele monitoringului sărăciei vor fi prezentate cu regularitate organizațiilor interesate, implicate în procesul de studiere a nivelului de trai al populației și în luarea deciziilor privind modificarea direcțiilor în domeniul politicii sociale.

Anexa nr.2

la Hotărârea Guvernului
Republicii Moldova
nr. 564 din 14 iunie 2000

LISTA

ACTELOR LEGISLATIVE ȘI NORMATIVE NECESARE PENTRU REALIZAREA MĂSURILOR PROGRAMULUI NAȚIONAL DE ATENUARE A SĂRĂCIEI PENTRU ANII 2000-2001

Denumirea actelor normative	Termenele de executare	Executorii
1	2	3

Legi:

Cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație	trimestrul I 2000	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort
Cu privire la asistența socială	semestrul I 2000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în comun cu ministerele de resort
Cu privire la minimul de existență	semestrul II 2000	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort

Hotărâri guvernamentale:

Cu privire la modul de acordare a compensațiilor nominative unele categorii de populație	semestrul II 2000	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort
Cu privire la modul de calculare a cuantumului minimului de existență și de determinare a pragului sărăciei	semestrul II 2000	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort
Cu privire la modul și condițiile de finanțare a agenților economici pentru crearea locurilor noi de muncă în scopul angajării șomerilor	semestrul I 2000	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort

Programe:

Programul de acțiuni consacrate Anului Copilului	semestrul I 2000	Ministerul Economiei și Reformelor
--	------------------	------------------------------------

"Alocații pentru locuință"	2002	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort și organele publice locale
"Lucrări publice"	2002	Ministerul Economiei și Reformelor în comun cu ministerele de resort.

[Anexa nr.2 modificată prin Hot. Guv. nr.639 din 12.07.2001]

Anexa nr. 3
la Hotărîrea Guvernului
Republicii Moldova
nr. 564 din 14 iunie 2000

MĂSURILE ORGANIZATORICE PENTRU REALIZAREA PROGRAMULUI
NAȚIONAL DE ATENUARE A SĂRĂCIEI PENTRU ANII 2000-2003

Denumirea măsurilor	Termenele de realizare	Executorii
1	2	3

I. Consolidarea garanțiilor minime de stat

Reforma sistemului de retribuire
a muncii:

punerea în aplicare a măsurilor 2001- Ministerul Muncii, Protecției
prevăzute în Legea salarizării 2002 Sociale și Familiei în comun
(în redacție nouă) cu ministerele de resort

stabilirea salariului minim (lu- 2000 Ministerul Muncii, Protecției
nar) pe ora de muncă Sociale și Familiei în comun
cu ministerele de resort

Reforma sistemului de asigurare
cu pensii:

punerea în aplicare a Legii cu 2000- Ministerul Finanțelor în co-
privire la fondurile nestatale 2001 mun cu ministerele de resort
de pensii

implementarea a două tipuri de 2001 Ministerul Muncii, Protecției
asigurări: obligatorii (generale Sociale și Familiei, Ministe-
și individuale) și facultative rul Economiei și Reformelor,
(suplimentare) Ministerul Finanțelor

II. Protecția socială a populației nevoiașe:

introducerea noilor principii și 2001- Ministerul Economiei și Re-
mecanisme de asigurare de către 2002 formelor în comun cu ministe-
stat a minimului garantat de pro- rele de resort
tecție socială a populației

determinarea venitului global mi- 2000- Ministerul Economiei și Re-
nim al familiei, ținîndu-se cont 2001 formelor în comun cu ministe-
de scara echivalentelor, calcula- rele de resort
tă pentru Moldova, ce oferă drep-
tul la obținerea ajutorului so-
cial

elaborarea și implementarea noi- 2000- Ministerul Economiei și Re-
lor mecanisme de finanțare a mă- 2001 formelor în comun cu ministe-
surilor de asistență socială rele de resort
implementarea a două proiecte la 2000 Ministerul Economiei și Re-

nivelul primăriilor, selectate prin concursul din anul 1999, ce vor contribui la crearea locurilor de muncă și la asigurarea de venituri suplimentare	formelor în comun cu PNUD
elaborarea standardelor de stat în sfera prestării serviciilor sociale către populație	2000- Ministerul Economiei și Re- 2001 formelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în comun cu ministerele de resort
elaborarea măsurilor de stimulare a dezvoltării infrastructurii asistenței sociale în cadrul județelor	2000- Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în comun cu autoritățile administrației publice locale

III. Stimularea ocupării forței de muncă:

punerea în aplicare a mecanismului de finanțare a agenților economici pentru crearea noilor locuri de muncă în scopul angajării șomerilor	semestrul II 2000 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în comun cu ministerele de resort
elaborarea și implementarea Programului de lucrări publice, organizate prin concurs la nivel de județ, municipii și primării	2001 Ministerul Economiei și Re- formelor în comun cu autoritățile administrației publice locale

IV. Intensificarea protecției sociale a familiilor cu copii:

organizarea unui sistem de susținere materială permanentă a celor mai sărace familii, prin intermediul cărui se va repartiza încălțăminte, încălțăminte, manuale și alte mărfuri necesare familiilor	permanent Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Științei, instituțiile școlare, autoritățile administrației publice locale
elaborarea acțiunilor consacrate Anului Copilului	semestrul I 2000 Ministerul Economiei și Re- formelor în comun cu ministerele de resort
studierea și stabilirea, în măsură a posibilităților reale, a normelor de alimentare a copiilor în cadrul instituțiilor de stat pentru copii, ținându-se cont de necesitățile fiziologice ale copilului	2000- Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Științei, Ministerul Finanțelor, autoritățile administrației publice locale și alte structuri interesate
organizarea, în caz de necesitate și în măsura posibilității, a centrelor de zi pentru pensionari	2002- Autoritățile administrației publice locale
crearea, în caz de necesitate și în măsura posibilității, a unui sistem de creditare pe termen lung a copiilor din familiile puțin asigurate în vederea obținerii studiilor	2001- Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Reformelor, Ministerul Educației și Științei, autoritățile administrației publice locale
elaborarea programelor "Copiii orfani" și "Copiii handicapați"	2001- Ministerul Educației și Științei, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
crearea premiselor pentru instruirea profesională obligatorie și angajarea în câmpul muncii a	permanent Ministerul Educației și Științei, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei,

<p>copiilor orfani și a celor rămași fără tutela părintească, acordarea ajutorului pentru adaptarea lor</p> <p>în scopul repartizării copiilor orfani în plasamente familiale, în caz de necesitate și în măsura posibilității, va fi lărgită rețeaua caselor de copii de tip familial, în care acestora li se va asigura minimul garantat de trai</p>	<p>Oficiul forței de muncă, Federația Generală a Sindicatelor din Republica Moldova</p> <p>2000- Ministerul Educației și Științei, Ministerul Finanțelor</p> <p>2002</p>
--	--

V. Monitorizarea sărăciei

<p>Introducerea, revizuirea indicatorilor statistici privind ceretarea și aprecierea nivelului de sărăcie în republică</p> <p>Introducerea indicatorilor statistici privind nivelul de trai al populației</p> <p>Prezentarea și publicarea datelor statistice privind nivelul de bu-năstare a populației</p> <p>Editarea buletinului statistic privind nivelul sărăciei în republică</p>	<p>2000- Departamentul Analize Statistice și Sociologice</p> <p>2001</p> <p>2000 Departamentul Analize Statistice și Sociologice</p> <p>2001 Departamentul Analize Statistice și Sociologice</p> <p>2001 Departamentul Analize Statistice și Sociologice</p>
--	--

Anexa nr.4
la Hotărârea Guvernului
Republicii Moldova
nr. 564 din 14 iunie 2000

COMPONENȚA NOMINALĂ a Consiliului de coordonare a realizării Programului Național de Atenuare a Sărăciei

<p>Cucu Andrei</p> <p>Timciuc Iacob</p> <p>Tomciac Ana</p>	<p>- viceprim-ministru, ministrul economiei, președintele Consiliului</p> <p>- prim-vice ministru al economiei, vicepreședintele Consiliului</p> <p>- șefa grupului de monitorizare a sărăciei și evaluare a programului de atenuare a sărăciei al PNUD Moldova în cadrul Ministerului Economiei, secretarul Consiliului</p>
--	--

Membrii Consiliului:

<p>Țurcanu Gheorghe</p> <p>Apostol Anghelina</p> <p>Carpov Eugen</p> <p>Grecianți Zinaida</p> <p>Iasinschi Tudor</p> <p>Stratan Nicolae</p> <p>Pînzaru Vasile</p> <p>Pasecinic Ion</p> <p>Axenti Adrian</p>	<p>- prim-vice ministru al sănătății</p> <p>- viceministru al muncii și protecției sociale</p> <p>- viceministru al afacerilor externe</p> <p>- viceministru al finanțelor</p> <p>- viceministru al agriculturii și industriei alimentare</p> <p>- viceministru al ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului</p> <p>- vicedirector general al Departamentului Statistică și Sociologie</p> <p>- șef-adjunct al direcției probleme sociale a Cancelariei de Stat</p> <p>- director general executiv al Confederației Naționale a Patronatului din Republica</p>
---	--

Moldova

Precup Galina - director al Centrului Național de Studii și
Informare pentru Problemele Femeii
Slonovschi Margalina - șefa Departamentului protecție economică și
socială al Consiliului Confederației Generale
a Sindicatelor din Republica Moldova
Suruceanu Nicolae - secretar general al Confederației
Sindicatelor Libere din Republica Moldova
"Solidaritate"
Zidu Dumitru - președintele Consiliului Organizațiilor
Veteranilor din Republica Moldova

[Anexa nr.4 în redacția Hot. Guv. nr.639 din 12.07.2001]